

jednak z úvahy, že předpis Šu 70 má na zřeteli jen chyby početní při vypočítávání dovozného — o to v tomto sporu neběží — a ostatně dle druhého odstavce cit. Šu, nebyl-li nákladní list vyplacen, to se stalo v tomto případě, zapraví doplatek odesílatel, kdežto příjemce v některých případech zaň ručí jen tehda, byl-li nákladní list vyplacen. Nepřípadným jest poukaz na § 1431 obč. zák., kdyžť dráha žalovanému nic neplatila z omylu a sotva by lze bylo hledati právní základ v předpisech §§ 1037 až 1042 obč. zák. Ne j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud zamítl žalobní nárok v podstatě z toho důvodu, že příjemce, davší si vydati nákladní list a zboží, jest dle Šu 76/4 žel. dopr. ř. povinen, zaplatiti železnici vše co jest v n á k l a d n í m l i s t ě účtováno, že však v tomto případě bylo dovozné, požadované nyní na žalovaném příjemci, dle nákladního listu zapláceno již odesílatelem. S rozhodnutím odvolacího soudu nelze souhlasiti. Zásada Šu 76 (4) žel. dopr. ř., že příjemce jest povinen platiti podle obsahu nákladního listu, jest omezena výslovným poukazem na § 70 (2) žel. dopr. ř., dle něhož příjemce, jenž vyplatil nákladní list, ručí dráze za doplatky, mající svůj původ v chybách při počítání dovozného, nebo při použití tarifu. Dle tohoto předpisu neručí v projednávaném případě za doplatek o d e s í l a t e l, neboť nevyplnil výplatního záznamu, ručí však žalovaný jako p ř í j e m c e, neboť vyplatil nákladní list, zaplatil totiž zálohu na zboží 75 Kč a vedlejší poplatek 1 Kč. Nedopatření, přihodivší se dráze, nemůže se sice pokládati za chybu při počítání dovozného, jest však chybou při použití tarifu, neboť tarifem nesmějí se rozuměti pouze tarifní sazby, nýbrž dle Šu 6 žel. dopr. ř. soubor všech předpisů o přepravní smlouvě, přepravních cenách a poplatcích, počítaje v to i předpis Šu 69 žel. dopr. ř. a prováděcí ustanovení k tomuto paragrafu. Železnice použila omylně tarifu tím, že proti předpisu § 69 žel. dopr. ř. a příslušným prováděcím ustanovením přede-psala dovozné o d e s í l a t e l i místo p ř í j e m c i, proto jest žalovaný povinen, doplatiti železnici, oč od něho následkem tohoto omylu méně vybrala, než vybrati měla. Tento nárok dráhy promlčuje se dle Šu 71 žel. dopr. ř. teprve v jednom roce; do té doby musí každý příjemce počítati s tím, že po případě bude dopláceti železnici; proto jest bezpodstatnou námitka žalovaného, že, kdyby byl věděl, že se bude od něho dodatečně požadovati dovozné, nebyl by zásilku přijal.

Čís. 4868.

Společenstva s r. o. (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Nejde-li o úpadek aniž o případ Šu 15 nařízení ze dne 21. března 1918, čís. 105 ř. zák., není třeba repartici příspěvků provést v řízení nesporném.

K rozvrhu doplateků se nevyhledává, by bylo dříve provedeno zpeněžení veškerého jmění. Rozvrh lze provést i na základě t. zv. bilančního schodku.

Pokud proti nároku na zaplacení doplatku nelze namítati započtením stavební příspěvek zaplacený družstvu.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1925, Rv I 338 25.)

Žalující firma jakožto postupnice družstva pro stavbu rodinných a činžovních domů, zapsaného společenstva s r. o., domáhala se žalobou na člena družstva zaplacení 15.000 Kč, jakožto ručebního doplatku k úhradě schodku družstva. Žalovaný jednak popřel žalobní nárok, jednak namítal započtením 10.000 Kč, jimiž byl v roce 1920 přispěl na stavbu. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby a uvedl v d ů v o d e c h: Eventuelní námitka žalovaného, že jeho ručební povinnost by mohla činiti nejvýše 5000 Kč, ježto již dříve přispěl na sanaci družstvu 10.000 Kč, jest vyvrácena výpovědí svědka Dra. Otto K-a, jenž potvrdil a soud za zjištěno pokládá, že v roce 1920 na základě usnesení valné hromady každý člen přispěl na stavbu zvláštním drahotním, stavebním příspěvkem, činícím 5.000 Kč za každou místnost, již chtěl míti ze záboru bytového vyňatu, že žalovaný splatil jako drahotní stavební příspěvek 10.000 Kč, že však tyto drahotní příspěvky stavební nebyly totožny s členskými podíly jednotlivých členů, a byly považovány za příspěvky, jež se nikdy členům nevrátí a jim nesúčtují. Následkem toho nemůže žalovaný namítati, že své ručební povinnosti učinil částečně zadost, složiv onen drahotní příspěvek stavební. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil mimo jiné z těchto d ů v o d ů: Odvolatel napadá především právní názor, že dle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. při společenstvech s ručením omezeným likvidatoři mohou za likvidačního řízení bez úpadku a bez provedení repartičního řízení žalobou poháněti člena společenstva k zaplacení části schodku, naň vypadajícího, ale činí tak neprávem, poněvadž jeho vývody nemají opory v zákoně a jsou v rozporu s ustanovením Šu 76 zákona. Pokud se dovolatel snaží svůj odchýlný názor odůvodniti nařízením ze dne 21. března 1918, čís. 105 ř. zák., nemůže se setkati s úspěchem, poněvadž vyjimečná ustanovení tohoto nařízení se na sporný případ nevztahují a nelze jich použití ani obdobně, to tím méně, ježto předpis Šu 76 zákona nebyl jimi dotčen (§ 18 (3) nařízení). Pokud odvolatel hájí názor, že základem rozvržení schodku mezi členy družstva v případě likvidace musí býti schodek skutečný, nikoli pouhý schodek bilanční, přichází opět do rozporu se zákonem. Kdyby tento odvolatelův názor byl správným, nebyla by likvidace družstva ve smyslu Šu 76 zákona vůbec možna. Kdyby totiž předmětem repartice závazků družstva měl býti schodek skutečný, bylo by to možno jen v těch případech, kde jmění družstva nestačí na krytí dluhů, ale pro takové případy stanoví zákon v Šu 85 (2), že představenstvo musí pod vlastní zodpovědností navrhnouti u soudu vyhlášení úpadku na jmění společenstva. Tím stalo by se ustanovení Šu 76 zákona pokud jedná o ručení členů společenstva za závazky jeho v případě likvidace, zbytečným. Má-li tudíž toto ustanovení míti právní význam, nutno připustiti, že předmětem repartice závazků společenstva na jeho členy může býti také schodek přibližný, který vyplývá z bilance, schodek bilanční. Z toho je dále zřejmo, že v případě likvidace společenstva ve smyslu Šu 76 zákona není třeba k rozvrhu

závazků společenstva na jeho členy vyčkávati, až celé jmění bude zpe-
něženo, a nelze opak tohoto názoru ze zákona dovoditi. Důvody rozumové
a hospodářské svědčí tomu, že musí býti ponecháno obezřetné úvaze
likvidatoru, by jmenovitě pro prodej nemovitostí vyčkali příznivou kon-
junkturu a tak přispívali k sanaci společenstva, která jest ku prospěchu
všech jeho členů. Vyčkávají-li tedy likvidatoři vhodnější okamžik pro
prodej domů družstevních, snažice se zatím docílití vyšší jejich renta-
bility, není to na závadu, by ve smyslu příslušných usnesení valné hro-
mady neuplatňovali ručební závazky jednotlivých členů za účelem uspo-
vojení pohledávek věřitelů družstva a odvrácení veřejné dražby po pří-
padě úpadků od družstva, k nimž by nezaplacení těchto pohledávek nutně
vedlo. Tento postup likvidatorů má v ustanovení Šu 76 cit. zák. plnou
oporu. Pokud jde o námitku odvolatelovu, že jest oprávněn žádati, by
mu stavební příspěvek 10.000 Kč byl buď vrácen, aneb odpočítán od 50%
příspěvku ručebního, poukazuje soud odvolací na příslušná skutková
zjištění prvního soudu, jež v řízení odvolacím nedoznaly změny, a z nichž
jest patrné, že žalovaný splatil drahotní příspěvek stavební 10.000 Kč
již v roce 1920 na základě usnesení valné hromady. Poněvadž tehdy
družstvo nebylo v likvidaci, nemohl žalovaný proti své vůli býti nucen,
aby tento příspěvek družstvu zapravil. Učiniv tak dobrovolně, není
oprávněn, žádati vrácení tohoto příspěvku, ani započtení jeho na ručební
50% příspěvek ve smyslu Šu 76 zák. o společenstvech mu uložený,
poněvadž důvod a účel onoho příspěvku drahotního není totožným s dů-
vodem a účelem příspěvku ručebního a žalovaný ani netvrdil, že si
vrácení onoho příspěvku nebo započtení jeho do povinného příspěvku
ručebního vymínil. Posoudil tudíž první soud i v tomto bodě věc správně.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Předeslati jest, že na jmění družstva není vyhlášen úpadek, že nejde
tu ani o případ Šu 15 nařízení ze dne 21. března 1918, čís. 105 ř. zák.,
takže dle Šu 18 (3) tohoto nařízení platí o likvidaci družstva jen před-
pisy zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. Jak již odvolací soud
správně dovodil, není při společenstvech s ručením omezeným v přípa-
dech, o jaký jde v tomto sporu, předepsáno, by repatrice doplatků byla
provedena předem v řízení oficiosním. I stačí dovolatelè v tomto směru
odkázati na správné důvody napadeného rozsudku. Ručení členů dle Šu
76 zákona vztahuje se jen na schodek. Za svého trvání může se ovšem
společenstvo brániti úpadku tím, že valná hromada, jest-li dle stanov
k tomu oprávněna, usnese se za účelem sanace na přiměřeném zvýšení
členských podílů, při čemž z druhé strany členové s tím nespokojení
mají voino, by z družstva vystoupili (§ 77 zákona). Ale jest-li družstvo
již rozpuštěno, nemůže již dojiti k změně stanov a nelze po rozpuštění
společenstva v období likvidačním uložití členům, kteří již nemají práva
vypovědět členské podíly, závazky přes rámeček Šu 76 odstavec druhý
zákona. Ale o uložení závazku přes povinnost ručební v tomto Šu sta-
novenou tu nejde; to, co se na žalovaném požaduje, dosahuje jen polo-
vici jeho ručební povinnosti, kterou na se vzal dle Šu 24 stanov a Šu 76
zákona. Dovolatel dále vytýká, že likvidatoři nejsou oprávněni poža-

dovati doplatky dříve, než se zpeněží celý majetek družstva, a že likvidační bilance není průkazem schodku a pasivity společenstva. Ale v zákoně ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. není způsob likvidace podrobně upraven a ani z povahy likvidace nelze dovozovati, že se rozvrh doplatků státi může jedině až po zpeněžení veškerého jmění. Nemohou tedy likvidatoři býti nuceni, by ihned, i v době nepříznivé, prodávali družstevní domy. Správně proto dovozuje odvolací soud, že musí býti ponecháno rozumné úvaze likvidatorů, po případě valné hromadě, by vyčkali vhodný okamžik pro prodej a učinili, co v rámci zákona učiniti smějí a mohou k odvrácení veřejné dražby. Proto není závady, by pro rozvrh doplatků dle okolností použito nebylo i tak zv. bilančního schodku. Dokladem toho jest, že rozvrh ručebních doplatků před zpeněžením společenstevního jmění výslovně jest připuštěn citovaným nařízením čís. 105 z roku 1918 pro případy, tímto nařízením upravené; s druhé strany zase obsahuje toto nařízení v Šu 12 opatření pro případ, že od členů vybráno bude více, než pak konečně ku krytí schodku jest třeba. Patrně tedy, že podkladem pro požadování doplatků může býti dle okolností případu i tak zv. schodek bilanční, jak již správně dovodil odvolací soud. Jak nižšími soudy zjištěno, byly na valné hromadě družstva dne 14. července 1923 usneseny zrušení a likvidace družstva a byla pak likvidatory k tomu dni sestavena likvidační bilance vykazující schodek 1,122.846 Kč 42 h, a ve valné hromadě ze dne 25. června 1924 schválena byla zpráva likvidatorů, kteří navrhli, by ku krytí schodku každý člen složil příplatek ve výši 50% členského podílu. Že při této valné hromadě zachovány byly formality zákonem předepsané, správně dovodil odvolací soud, i stačí dovolatele v tomto směru odkázati na důvody napadeného rozsudku. Podotýká se, že dle Šu 15 odstavec čtvrtý stanov jest valná hromada oprávněna usnášeti se o rozdělení zisku a úhradě ztráty, takže patrně, že vymáhání doplatků na členech děje se způsobem stanovám odpovídajícím. Účelem družstevnictví jest, by společným jednáním, stanovami vytčeným, sledován byl účel společenstva, a již svým vstupem do společenstva každý člen podrobuje se usnesením těchto orgánů společenstevních a vzdává se práva, aby sám svémocně řídil kroky společenstva. Dovolatel snaží se dále doličiti, že likvidační bilance k 14. červenci 1923 není průkazem pasivity společenstva. Avšak dovolatel při tom přehlíží, že ona bilance nebyla soudu pryč stolicí jediným podkladem pro zjištění pasivity společenstva, naopak, že procesní soud, jak ve svém rozsudku výslovně uvádí, vzal na základě výpovědi svědka Dra H-a, který jako likvidátor nahlédl do hospodář. poměrů družstva, za prokázáno, že finanční situace družstva v čase likvidace byla pasivní schodkem 1,122.846 Kč 42 h a že navržená úhrada 50% jest postačitelá. Vzhledem k dalším vývodům dovolacím sluší ještě podotknouti, že pro stanovení výše žalobního nároku úplně stačilo, že se tak stalo prostě v procentech závodních podílů, ježto úhrada schodku, což v tomto sporu není bráno v odpor, děje se vůči všem členům stejnoměrně, totiž v poměru součtu veškerých členských podílů k jednotlivým podílům, takže stanovení výše doplatků v procentech závodních podílů jest již zároveň účetně přesným rozvrhem doplatků na jednotlivé členy. Tím odbyta jest výtku dovolatelova, že v tomto sporu není ani vyšetřen podklad pro rozvrh ručebních doplatků. Z celého průběhu sporu jest patrně,

že žalovaný měl ve sporu příležitost přednésti své námitky proti průkazu pasivity a způsobu úhrady schodků, takže není opodstatněna výtká dovolatelova, že mu ve sporu nebyla takováto příležitost dána. Pokud konečně dovolatel vytýká, že prý stavební příspěvek drahotní, jím složený, jest způsobilý k započtení, stačí ho odkázati na správné vývody rozsudků nižších stolic.

Čís. 4869.

Ručení dráhy (zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.).

Pokud jest v náhlém napadnutí sněhu spářovati vyšší moc, vyvíňující dráhu z ručení za škodu z úrazu pádem na neposypaném nástupišti.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1925, Rv I 379/25.)

Nastupuje za sněžení do vlaku, klouzl žalobce na nástupišti, upadl a poranil se. Žalobní nárok proti dráze o náhradu škody neuznal pro cenní soud první stolice po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Vyšší mocí mohou býti jenom události, postihující podnikový provoz z venčí. Pokud události od příčiny ku příčině vzestupně neopouštějí oblasti podnikového provozu, jsou stále ještě příhodami v dopravě a dráha za ně ručí. Odvolací soud zjistil, že na stanici v Č. padal sníh po celý den 25. prosince 1923 a pak dne 26. prosince 1923 dopoledne a k večeru, a právě když dovolatel odjížděl, bylo sněhu 9 až 12 cm a že se vrstva jeho dne 26. prosince 1923 proti předešlému dni zvýšila o 3 cm. Dále zjistil, že železniční správa dala sníh v závějích odstraňovati četou 20 lidí ze železniční trati, že zejména ve stanici v Č. dala ručním pluhem prohazovati pěšinky od přijímací budovy ke kolejím, by umožnila bezpečné nastupování a vystupování cestujících. Toto zasněžení je zajiště událostí, účinkující z venčí, a tu sejde s hlediska ručení na tom, zda byla odvratitelnou, zdali totiž, »nejvyšší, stávajícím poměrům přiměřenou, bedlivostí a prostředky, jichž užití lze dráze s rozumem ukládati, byla při jejím dostavení a její účincích na provoz dráhy odstranitelná« —, totiž zda jde o takovou událost, při které selhává ochranná povinnost pro nemohoucnost a nezdolatelnost situace, ale také pro její nepředvídatelnost. Dovolatel míní s poukazem ku zdravému rozumu lidskému, že takové množství sněhu, dne 26. prosince 1923 napadlého, je v našich krajinách obvyklým zjevem, že proto nemůže býti považováno za nějakou vyšší moc, ale má na mysli nikoli odvolacím soudem zjištěný stav, nýbrž stav podle opožděně předložených meteorologických potvrzení. Nelze mu přisvědčiti. Byť i sněžení bylo ku konci prosince i v Č. předvídatelným zjevem, přece nelze mluvit o předvídatelnosti, která by mohla ukládati železniční správě, aby udržovala ku odklizení sněhu takovou pohotovost, která by byla po dovolatelově přání s to, okamžitě, neb alespoň podle jízdního řádu přesně, odstraniti veškeré množství napa-